

etaleeren van de talloze kanten der samenleving, die ook den fellen tegenstander van dit regime moet imponeeren. Niet, als in Rusland en Duitschland, heerscht het stelsel volledig over het leven. Maar er is blijkbaar nog een golf van leven in Italië, die een stelsel kan doen vergeten.

Ook het Belgische paviljoen treft door de kracht, die uit kan gaan van een zekere continuïteit in de generaties, die moeten meewerken. Men heeft den bejaarden architect Henry van de Velde niet uitgeschakeld en niet alles in handen gegeven van een eenzijdig gerichte jeugdige groep. Daardoor is het eindresultaat weliswaar niet gaaf en hier en daar zelfs te heterogeen. Daardoor zijn er positief leelijke, foeileelijke dingen binnen gekomen, die de onvervalschte Belgische bourgeois-smaak laten zien. Maar het geheel wekt toch een indruk van een gistend, werkzaam leven, van stoere kracht en gezonde levenslust. Achter die leelijke bourgeois-meubileeringen zit toch altijd nog een levenskracht, die iets meer is, dan de gekuischte en al te verdunde aesthetische sfeer waarin wij het wat al te veel gaan zoeken.

De groote hal van donker marmer met de vier overwegend roode gobelins, met vroolijke tafereelen uit ommegangen en een uitstekend bronzen hekwerk met figuren van het werkende leven, is een vondst, die dadelijk indruk maakt, omdat het geen twijfel laat over den aard van dit volk en dit land en als introductie tot wat komen gaat een wezenlijke voorbereiding is.

Finland maakt een eenvoudiger en zuiverder indruk. Van alle paviljoens leek hierin de drang tot luidruchtigheid, tot afficheeren van het leven, het geringste. Er was geen overdaad, maar rustige concentratie op goede dingen. De weefkunst leek rijker, gevarieerder en minder eenzijdig georiënteerd dan die van de Noorsche staten. Zoo kunnen er nog te midden van de vermoeiende etalages, die tal van deze gebouwen zijn, nog verrassingen komen bij de kleine landen.

Polen bv. heeft op een klein oppervlak een romantischen indruk van zijn volk gegeven. In een ronde torenruimte — open van boven — staan sober en groot de helden van zijn historie; gelukkig niet allemaal vechtjassen, Chopin is er bij opgenomen, wat het hart goed doet. Dan volgen eenige curieuze opstellingen van interieurs, waar goede meubels bij zijn en niet louter de modieuze resultaten, die men overal ziet.

Wij zijn nu het Nederlandsche paviljoen genaderd, dat verscholen gaat in de boomen. Een enkel woord over de boomen. Er zijn paviljoens waar, door de open glaswanden, de boomgroepen als een verrukkelijk decor te zien zijn. In zulke gevallen is de geringe afsluiting een winst, wellicht onbedoeld, maar niettemin een winst. Voor het Nederlandsche paviljoen zijn de boomen echter een hinderpaal geweest. Zij konden niet worden verwijderd, schreef de architect spijtig in zijn toelichting, hetgeen overigens karakteristiek mag heeten voor het gemiddelde der waardeering van boomen in ons vaderland. Voldoet het paviljoen overigens aan eischen van vertegenwoordiging op een